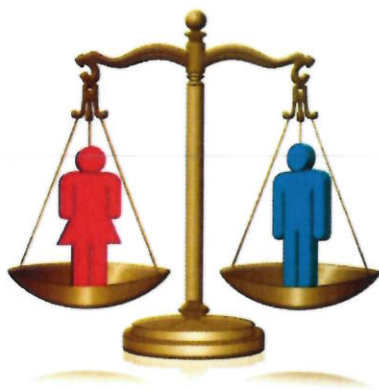

OBČINA ZREČE

AKCIJSKI NAČRT ZA ENAKOST SPOLOV V OBČINI ZREČE za obdobje 2016-2019

September, 2016

Občinski svet Občine Zreče je na 11. redni seji, dne, 28.9.2016 sprejel Akcijski načrt za enakost spolov v Občini Zreče za obdobje 2016-2019.

KAZALO

1 UVOD	3
2 ANALIZA STANJA V OBČINI ZREČE	4
2.1 Prebivalstvo	4
2.2 Zastopanost žensk in moških v občinskih političnih organih in javnih službah	6
3 STRATEŠKI IN POSEBNI CILJI	7
3.1 Strateški cilji – vizija enakosti spolov v lokalnih skupnostih na splošno in v Občini Zreče	7
3.2 Posebni cilji	9
4 UKREPI OZIROMA DEJAVNOSTI ZA DOSEGO CILJEV	9
4.1 Integracija načela enakosti spolov v občinski upravi	9
4.2 Enaka ekonomska neodvisnost	10
4.3 Usklajevanje poklicnega in zasebnega oziroma družinskega življenja	11
4.4 Družba znanja brez spolnih stereotipov	11
4.5 Socialna vključenost	11
4.6 Zdravje žensk in moških	12
4.7 Uravnotežena zastopanost žensk in moških na položajih odločanja	12
4.8 Nasilje nad ženskami in moškimi	13
5 ZAKLJUČEK	13
6 VIRI	15

V besedilu uporabljeni izrazi, zapisani v moški spolni slovnični obliki, so mišljeni kot nevtralni za ženske in za moške, razen če je iz besedila razvidno drugače.

1. UVOD

Temeljni nacionalni predpis za področje urejanja enakosti spolov v Republiki Sloveniji je Zakon o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02 in 61/07 – ZUNEO-A in 33/16-ZVarD; v nadaljevanju: ZEMŽM); v nadaljevanju: ZEMŽM). Z zakonom so določeni skupni temelji za izboljšanje položaja žensk in ustvarjanje enakih možnosti žensk in moških na političnem, ekonomskem, socialnem, vzgojno-izobraževalnem ter na drugih področjih družbenega življenja.

Ustvarjanje enakih možnosti je naloga celotne družbe in pomeni odstranjevanje ovir za vzpostavljanje enakosti spolov, zlasti s preprečevanjem in odpravljanjem neenakega obravnavanja spolov kot oblike diskriminacije v praksi, ki izvira iz tradicionalno in zgodovinsko pogojenih različnih družbenih vlog, ter ustvarjanje pogojev za vzpostavljanje enake zastopanosti obeh spolov na vseh področjih družbenega življenja.

V zakonu najdemo tudi definicijo pojma »enakost spolov«, ki pomeni da so ženske in moški enako udeleženi na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, da imajo enak položaj ter enake možnosti za uživanje vseh pravic in za razvoj osebnih potencialov, s katerimi prispevajo k družbenemu razvoju, ter enako korist od rezultatov, ki jih prinaša razvoj.

Ko torej govorimo o enakopravnosti spolov, enakovrednosti, o enakih možnostih, o enakih pravicah, enakem dostojanstvu itd., govorimo ravno o enakosti spolov.

Kdaj lahko govorimo o neuravnoteženi zastopanosti spolov na posameznih področjih družbenega življenja? ZEMŽM pravi, da gre za neenak položaj oseb enega spola takrat, ko je zastopanost enega spola na posameznem področju družbenega življenja nižja od 40%.

S posebnimi ukrepi se odstranjujejo objektivne ovire za neuravnoteženo zastopanost spolov oziroma za neenak položaj oseb enega spola ali dajejo posebne ugodnosti v smislu spodbude manj zastopnemu spolu oziroma spolu, ki je v neenakem položaju, ki pa morajo biti utemeljene in sorazmerne glede na namen posebnega ukrepa. Posebni ukrepi po ZEMŽM so zlasti:

- pozitivni ukrepi, ki ob enakem izpolnjevanju predpisanih meril in pogojev dajejo prednost osebam tistega spola, ki so zastopane v manjšem številu oziroma so v neenakem položaju glede na spol, dokler ni dosežena uravnotežena ali enaka zastopanost,
- spodbujevalni ukrepi, ki dajejo posebne ugodnosti ali uvajajo posebne spodbude z namenom odpravljanja neuravnotežene zastopanosti spolov oziroma neenakega položaja glede na spol,
- programski ukrepi v obliki aktivnosti za osveščanje in akcijskih načrtov za spodbujanje ter ustvarjanje enakih možnosti in enakosti spolov.

ZEMŽM opredeljuje tudi vlogo samoupravnih lokalnih skupnosti, ki morajo v okviru svojih pristojnosti spodbujati in ustvarjati enake možnosti žensk in moških ter pri sprejemanju ukrepov in aktivnosti upoštevati enakost spolov.

V 30. členu navedenega zakona je opredeljena vloga samoupravnih lokalnih skupnosti pri uresničevanju ciljev zakona. Na podlagi 15. člena zakona je Državni zbor Republike Slovenije, na seji dne 27. oktobra 2005, sprejel Resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških, 2005-2013 ter Resolucijo za obdobje 2015-2020, sprejeto oktobra 2015 na seji Državnega zbora RS, ki izpostavlja osem prednostnih področij: enaka ekonomska neodvisnost, usklajevanje poklicnega in zasebnega oziroma družinskega življenja, družba znanja brez spolnih stereotipov, socialna vključenost, zdravje, uravnotežena zastopanost žensk in moških, nasilje nad ženskami in enakost spolov v zunanji politiki in mednarodnem razvojnem sodelovanju.

Politika enakosti spolov na lokalni ravni v življenju občank in občanov pogosto konkretizira nacionalne cilje za enakost spolov – torej, da morajo imeti ženske in moški enake pravice, možnosti in odgovornosti na vseh področjih življenja. Ta področja so: biti ekonomsko neodvisen (imeti zaposlitev in lasten dohodek), imeti možnost vpliva v družbi, imeti možnost skrbeti za svoj dom in otroke ter živeti brez kakršne koli oblike nasilja, ki temelji na odnosu moči.

Dober zgled kako je področje enakosti spolov obravnavano, je Norveška. Tema enakosti spolov je na Norveškem pomembna tema gospodarskega razvoja, saj se zelo trudijo uresničiti načelo, da se enakost obrestuje. Tako npr. zelo poudarjajo pomen mehanizmov za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja za zaposlenost žensk (npr. fleksibilni delovni čas, storitve varstva otrok in skrbi za starejše, enakopravna zastopanost žensk in moških v organih gospodarskih družb,...), kar vse vpliva na višjo stopnjo rodnosti in posledično na vzdržan pokojninski sistem.

Z imenovanjem koordinatoric in koordinatorjev za enake možnosti, ki delujejo na vseh ministrstvih ter v nekaterih samoupravnih lokalnih skupnostih, je ustvarjen začetni pogoj za integracijo načela enakosti spolov v vse politike, na vseh ravneh. Organi samoupravnih lokalnih skupnosti pri načrtovanju razvoja in sprejemanju odločitev obravnavajo predloge ukrepov in aktivnosti, ki jih predlagajo koordinatorice oziroma koordinatorji za enake možnosti in jih ustrezno upoštevajo.

Občina Zreče uspešno sodeluje s Sektorjem za enake možnosti, ki deluje v okviru Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Sektor v okviru programa Finančnega mehanizma Evropskega gospodarskega prostora in Norveškega finančnega mehanizma, od sredine leta 2013 do sredine leta 2016 izvaja projekt »Uravnotežimo odnose moči med spoloma«. V okviru navedenega projekta je bilo za lokalne skupnosti izvedenih več izobraževanj oz. usposabljanj na temo enakosti med spoloma. Tudi Občina Zreče sodeluje v projektu, kar ima za posledico pripravo lastnega akcijskega načrta za enakost spolov.

Načelo enakosti spolov se na Občini Zreče konkretizira skozi akcijski načrt, ki vsebuje realno izvedljive ukrepe, seveda vse ob upoštevanju finančnih zmožnosti izvajalcev/nosilcev ukrepov akcijskega načrta. Akcijski načrt lokalne skupnosti s konkretnimi ukrepi svojim občankam in občanom poskuša zagotavljati enako udeležbo občank in občanov na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, enak položaj ter enake možnosti za uživanje vseh pravic in za razvoj osebnih potencialov, s katerimi občanke in občani prispevajo k družbenemu razvoju v občini.

Izbrani ukrepi za proračun Občine Zreče ne predstavljajo dodatnega finančnega bremena, saj naj bi se izvajali v okviru rednih nalog posameznih izvajalcev/nosilcev.

Aksijski načrt je živ dokument, ki naj bi z leti postajal boljši, se nadgrajeval in ki naj bi v prihodnje vključeval ukrepe, ki se nanašajo na druge javne službe/organe, ki delujejo na območju občine Zreče. Občinska uprava oziroma koordinatorica za enake možnosti bo obveščala Občinski svet Občine Zreče o izvajanju akcijskega načrta.

2. ANALIZA STANJA V OBČINI ZREČE

2.1 Prebivalstvo

Občina Zreče je del Savinjske statistične regije. Meri 67 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 104. mesto. Je srednja velika občina v Savinjski regiji in je

po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije v letu 2014 imela približno 6.371 prebivalcev (3.246 moških in 3.125 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 81. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 95 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²). Iz navedenega podatka je sklepati, da imamo spolno uravnoteženo sestavo prebivalstva.

V nadaljevanju povzemamo podatke, pridobljene s Statističnega urada RS, in sicer v celoti povzete s spletne strani <http://www.stat.si/obcine/si/2014/Municip/Index/204>. Podatki se nanašajo na leto 2014.

Naselji z največjim številom prebivalcev sta Zreče in Dobrovlje. V teh dveh naseljih živi skupaj 3.253 prebivalcev, kar predstavlja več kot polovico vsega prebivalstva. Najmanj prebivalcev ima naselje Rogla (1 prebivalec).

Število živorojenih je bilo višje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev je bil leta 2014 pozitiven in je znašal 5,8 (v Sloveniji 1,1), saj je bilo število živorojenih v občini višje od števila umrlih. Istega leta so v občini beležili negativen selitveni prirast (-2,0) saj je bilo število tistih, ki so se iz te občine odselili, višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Skupni prirast prebivalstva je bil pozitiven (3,8).

Povprečna starost občanov v letu 2014 je bila 40,8 let in je bila tako nižja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,4 leta). Med prebivalci te občine je bilo število najmlajših – kar je značilnost le redkih slovenskih občin – večje od števila najstarejših: na 100 oseb, starih 0 do 14 let, je prebivalo 93 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino nižja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 121). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju počasneje kot v celotni Sloveniji. Podatki po spolu kažejo, da je bila vrednost indeksa staranja za ženske v vseh slovenskih občinah višja od indeksa staranja za moške. V občini je bilo – tako kot v večini slovenskih občin – med ženskami več takih, ki so bile stare 65 let ali več, kot takih, ki so bile stare manj kot 15 let, pri moških pa je bila slika ravno obrnjena.

Izobrazbena struktura prebivalstva je v primerjavi s slovenskim povprečjem pri srednješolski izobrazbi višja. Višješolsko ali visokošolsko izobrazbo ima 15,77 % prebivalcev, pri čemer je večji delež visoko izobraženih žensk. Srednjo šolo je zaključilo 53,4 % prebivalcev. Osnovnošolsko izobrazbo je doseglo 26,92 % prebivalcev, brez izobrazbe pa je v primerjavi s slovenskim povprečjem v občini več prebivalcev.

Leta 2014 so v občini delovali trije vrtci, obiskovalo pa jih je 266 otrok. V osnovnih šolah se je v šolskem letu 2014/2015 izobraževalo približno 570 učencev. Različne srednje šole je v letu 2014 obiskovalo okoli 290 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo povprečno 40 študentov in 9 diplomantov, v celotni Sloveniji je bilo na 1.000 prebivalcev povprečno 42 študentov in 9 diplomantov.

Med osebami v starosti 15 do 64 let (tj. med delovno sposobnim prebivalstvom) je bilo približno 63 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb, kar je več od slovenskega povprečja (57 %).

Stopnja registrirane brezposelnosti v občini je bila leta 2015 v povprečju 10,4 %, to je manj od slovenskega povprečja (12,3 %). Med brezposelnimi so, tako kot v večini slovenskih občin, prevladovale ženske.

Tabela: Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnja registrirane brezposelnosti v občini Zreče, leta 2015

Občina Zreče	Delovno aktivno prebivalstvo - skupaj	Registrirane brezposelne osebe	Stopnja registrirane brezposelnosti
Spol-skupaj	2.827	327	10,4
Moški	1.642	159	8,8
Ženske	1.185	168	12,4

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2016.

V letu 2014 je bilo v občini 2.675 stanovanj. Prebivalci so imeli v enakem obdobju 3.383 osebnih avtomobilov, ti so bili v povprečju stari 9 let.

Ker se akcijski načrt nanaša na uresničevanje ukrepov prek izvajalcev/nosilcev, ki so v domeni lokalne skupnosti, je bila narejena analiza stanja v sferi služb javnega sektorja, katerih ustanovitelj je Občina Zreče.

2.2 Zastopanost žensk in moških v občinskih političnih organih in javnih službah

V naslednji tabeli prikazujemo zastopanost žensk in moških v občinskem svetu, posameznih delovnih telesih in v občinski upravi Občine Zreče. Podatki so na dan 31.12.2014.

Tabela: Zastopanost žensk in moških v organih občine Zreče :

Naziv	Skupno število	Število žensk	Število moških	% žensk
Župan/ja	1	0	1	0%
Občinski svet	16	8	8	50%
Nadzorni odbor	7	5	2	71,42%
Odbori in komisije, ki jih imenuje občinski svet	70	21	49	30%
Občinska uprava	19	12	7	63,15%
SKUPAJ	113	46	67	40,70%

Za neenak položaj oseb enega spola gre takrat, ko je zastopanost enega spola na posameznem področju družbenega življenja nižja od 40%. Izhajajoč iz tega lahko iz tabele

razberemo, da je v občinski upravi prevlada žensk, saj je med 19 (brez župana) zaposlenimi, zaposlenih le sedem moških, v občinskem svetu je razmerje pol pol, med tem ko je v delovnih telesih, katere imenuje občinski svet, več moških. Gledano skupaj je delež žensk 40,7%, kar pomeni, da lahko govorimo o enakem položaju žensk in moških.

Tabela: Kadrovska sestava po spolu v javnih zavodih in javnih podjetjih, katerih (so)ustanoviteljica je Občina Zreče:

Javni zavod / podjetje	ZAPOSLENI SKUPNO				VODSTVO		
	SKUPAJ	Ženske	Moški	% žensk	Ženske	Moški	% žensk
Osnova šola Zreče	68	61	7	89,71%	1	1	50%
Vrtec Zreče	53	52	1	96,23%	1	0	100%
Knjižnica Zreče	2	2	0	100%	1	0	100%
Glasbena šola	20	12	8	66%	0	1	0%
Šolski center	47	32	15	68%	3	1	75%
Zdravstveni dom	62	46	16	69,70%	2	2	50%
SKUPAJ	252	205	47	81%	8	5	62%

Vir: Zaključna poročila

Tudi v javnih zavodih, katerih ustanoviteljica/soustanoviteljica je Občina Zreče, je med zaposlenimi opazno več žensk kot moških, to velja tudi za vodstvene funkcije. Najbolj izrazito je to v Vrtcu Zreče, kjer je med 53 zaposlenimi le 1 moških. Sklepati gre, da navedeno izhaja iz narave poklicev oziroma delovnih mest (komunalni delavci – več moških; učiteljski kader, uradniški kader – več žensk).

3. STRATEŠKI IN POSEBNI CILJI

3.1 Strateški cilji - vizija enakosti spolov v lokalnih skupnostih na splošno in v Občini Zreče posebej

Enakost žensk in moških je temeljna človekova pravica in osnovna vrednota vsake demokracije. Za doseg enakosti spolov pa ni dovolj zgolj, da je ta pravica oziroma vrednota zakonsko urejena, temveč se mora učinkovito uveljavljati v vseh sferah življenja, politični, ekonomski, socialni, kulturni in ne nazadnje zasebni.

Enakost spolov se uresničuje z zagotavljanjem in uresničevanjem pravne enakosti, enakega obravnavanja oziroma nediskriminacije in enakih možnosti in to v vseh sferah družbenega življenja.

Danes je načelo enakosti žensk in moških še posebej povezano s temeljnimi človekovimi pravicami. Že v Ustavi Republike Slovenije je v 14. členu govora o enakosti pred zakonom. Vsakomur so zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na različne osebne okoliščine, vključno s spolom.

Enakost spolov je vrednota, načelo in cilj vseh sodobnih družb. Pomeni enako prepoznavnost, moč in udeležbo žensk in moških na vseh področjih javnega in zasebnega

življenja. Gre za sprejemanje različnosti med ženskami in moškimi, enako vrednotenje naših vlog, norm in pričakovanj, omogočanje izbire ter polnega sodelovanja obeh spolov v družbi. Integracija načela enakosti spolov je strategija za zagotavljanje enakih možnosti žensk in moških, sprejeta na ravni Evropske unije in nacionalni ravni.

Ženske in moški živimo v lokalnih okoljih, zato imajo lokalne oblasti izredno pomembno vlogo pri preseganju obstoječih neenakosti in spodbujanju enakih možnosti žensk in moških na vseh področjih družbenega življenja.

Glavni cilj lokalnih oblasti je zadovoljevanje vsakdanjih potreb svojih prebivalk in prebivalcev po javnih socialnih in drugih storitvah. Z zadovoljevanjem potreb tako žensk kot moških ter ustvarjanjem enakih možnosti bodo lokalne skupnosti pripomogle, da bomo imeli v Sloveniji:

- javne in socialne pravice, ki prepoznavajo in upoštevajo različne potrebe žensk in moških ter drugih ranljivejših skupin v lokalni skupnosti,
- samoupravne lokalne skupnosti kot zgledne delodajalke,
- samoupravne lokalne skupnosti, ki spodbujajo enakost spolov skozi delo v partnerstvih,
- samoupravne lokalne skupnosti, ki v svojih dejavnostih – pri lokalnih storitvah, zaposlovanju in politikah izkazujejo vrednote in koristi enakosti spolov,
- zadovoljne prebivalke in prebivalce, ki pri uporabi storitev vidijo dejanski in trajen napredek,
- hitrejši napredek lokalne skupnosti na gospodarskem in socialnem področju.

Enakost spolov naj postane del vsakdanje politike, kar pomeni, da je vidik enakosti spolov vključen v vse dejavnosti in ni več ločeno vprašanje. Specifični položaj žensk oziroma moških se namreč upošteva pri pripravljanju in načrtovanju, odločanju, izvajanju in ovrednotenju usmeritev, politik, programov, ukrepov in projektov. Enakost spolov je potrebno umestiti med ključna načela in vrednote razvojnega načrtovanja, saj lahko zmanjšanje neenakosti spolov in izboljšanje položaja žensk prispeva k večji gospodarski rasti in makroekonomski stabilnosti. Z usmerjenostjo politik in programov na prebivalstvo, torej na različne in specifične vidike ter potrebe žensk oziroma moških ter drugih družbenih skupin se povečuje učinkovitost in uspešnost politik. To pa prispeva k določanju jasnejših ciljev na posameznih razvojnih področjih ter k večji družbeni blaginji. Zato je pomembno zagotoviti, da se vidik enakosti spolov vključuje na vseh ravneh priprave strateških in izvedbenih dokumentov ter programov, v skladu z nacionalnimi in evropskimi zakonodajnimi in političnimi določili.

Občina Zreče bo poskušala integrirati načelo enakosti spolov pri politikah razvojnega načrtovanja, in sicer v smislu:

- Opredelitvi enakosti spolov kot načela in cilji pri pripravi, izvajanju, nadzoru in vrednotenju politik in ukrepov,
- Uporabi statistik in kazalnikov, ločenih po spolu,
- Uporabi analiz in študij, ki upoštevajo vidik spola,
- Usklajenosti z obstoječimi politikami enakosti spolov,
- Sodelovanja organov, pristojnih za enakost spolov pri pripravi, nadzoru in vrednotenju,
- Dodelitve finančnih sredstev in vključevanje vidika spola v proračun,
- Usposabljanja in ozaveščanje relevantnih akterjev in akterk o integraciji načela enakosti spolov
- Zagotavljanju uravnotežene zastopanosti in udeležbe žensk in moških pri odločanju, načrtovanju in nadzoru.

Občina Zreče si bo tako prizadevala v čim širšem smislu udejanjiti načelo enakosti spolov. Občina bo na področjih, kjer je zaznati neuravnoteženo zastopanost spolov poskušala izvajati ukrepe našete v nadaljevanju tega dokumenta. Cilj je doseči uravnoteženo zastopanost žensk in moških (občank in občanov) v družbi, predvsem v delu javne sfere, ki je v domeni lokalne skupnosti. V tej luči bo potrebno pristopiti k večjemu osveščanju in krepitvi znanja občank in občanov glede neenakega obravnavanja spolov.

3.2 Posebni cilji

Občina Zreče je nekatere ukrepe, ki prispevajo k ustvarjanju enakih možnosti, v zadnjih letih že izvedla oziroma jih izvaja, in sicer:

- Podaljšanje delovnega časa vrtca, s čimer smo dosegli večjo prilagodljivost urnikom staršev.
- Socialna skrb za starejše: zagotavljanje pomoči na domu, ki omogoča, da starejši dalj časa ostanejo v domačem okolju in institucionalno varstvo, kar občinam nalaga že zakonodaja.
- Cilj instituta družinskega pomočnika je ohranjanje kakovostne starosti invalidnih oseb. Namenjen je predvsem tistim invalidnim osebam, ki menijo, da jim institucije ne nudijo zadostne intimnosti, individualnosti, solidarnosti, osebne komunikacije, domačnosti in topline.
- Vrsto let si prizadeva za integracijo ranljivih skupin, predvsem invalidov, mladih in starejših. Občina je leta 2010 prejela naziv Občina po meri invalidov. V skladu s finančnimi zmožnostmi vsako leto v proračunu namenja sredstva za uresničitev akcijskega načrta. Občina si prizadeva pridobiti tudi naziv Občina prijazna mladim in Prijaznim starejša občina.

V Občini Zreče si bomo za enakost spolov prizadevali na naslednjih področjih:

- 1. Integracija načela enakosti spolov,**
- 2. Ekonomska neodvisnost,**
- 3. Usklajevanje poklicnega in zasebnega oziroma družinskega življenja,**
- 4. Družba znanja brez spolnih stereotipov,**
- 5. Socialna vključenost ranljivih skupin žensk in moških,**
- 6. Zdravje žensk in moških,**
- 7. Uravnotežena zastopanost žensk in moških na položajih odločanja,**
- 8. Nasilje nad ženskami in moškimi.**

Zavedamo se, da bo potrebno nadgrajevanje akcijskega načrta v smislu vključevanje posameznih izvajalcev/nosilcev iz zgoraj navedenih področij, ki bodo nosilci posameznih ukrepov načela enakosti spolov. V prihodnje se načrtuje aktivno vključevanje deležnikov s strani strokovne javnosti kot tudi nevladnih organizacij, ki delujejo v okviru posameznega področja na nivoju občine in ki bodo izkazali interes za vključitev v akcijski načrt občine.

4. UKREPI OZ. DEJAVNOSTI ZA DOSEGO CILJEV

Ukrepi s katerimi želimo doseči uravnoteženo zastopanje žensk in moških in s tem uveljavljanje načela enakosti spolov v Občini Zreče, so v veliki večini izbrani v skladu s finančnimi zmožnostmi občine. Ukrepi so takšnega značaja, da dodatno ne obremenjuje občinskega proračuna in jih bodo izvajalci/nosilci posameznih ukrepov izvedli v okviru rednih delovnih nalog.

4.1 Integracija načela enakosti spolov v občinski upravi

Izveden ukrep:

- Imenovanje koordinatorice za enake možnosti žensk in moških v lokalni skupnosti

Predlagani ukrepi:

- Usposabljanje zaposlenih v občinski upravi s področja integracije načela enakosti spolov v politike, načrtovanja, ukrepe in proračun;
- Zaveza, da se v vseh občinskih aktih, obrazcih in javnih objavah uporabljata obe spolni slovnični obliki (v primeru aktov se uporabi vsaj uvodna določba, da so v nadaljevanju uporabljeni izrazi, zapisani bodisi v moški bodisi v ženski spolni slovnični obliki), mišljeni kot nevtralni za oba spola;
- Vnos določila, da se občina zavezuje spoštovati in udeleževati načelo enakosti žensk in moških v statutu občine;
- Uporaba službenih nazivov v pravi spolni slovnični obliki glede na spol osebe (velikokrat so nazivi v moški spolni obliki, tudi če delovno mesto zaseda ženska, torej finančnica, referentka, svetovalka, višja svetovalka, ...)
- Članki o enakosti spolov na spletni strani občine in občinskem glasilu;
- Sprejemanje proračuna ob enakovrednim upoštevanjem potreb obeh spolov ter usmerjenostjo k zagotavljanju enakosti spolov na lokalni ravni;
- Zaveza za prostorsko in razvojno načrtovanje, ki upošteva vidik enakosti spolov.

Nosilke in nosilci:

- Občinska uprava.
- Občinski svet.

4.2 Ekonomska neodvisnost

V Sloveniji je delo oziroma ekonomska neodvisnost žensk in moških med najpomembnejšimi vrednotami, zato imamo dolgo in močno tradicijo visoke stopnje zaposlenosti žensk.

Polna vključenost delovno aktivnih prebivalk in prebivalcev na trg dela je ključni element dolgoročnega in trajnega gospodarskega in socialnega razvoja vsake samoupravne lokalne skupnosti. Takšen razvoj pa je mogoče doseči zgolj z zagotavljanjem polne zaposlenosti, enakih možnosti in enake obravnave žensk in moških pri zaposlovanju in delu, kajti le tako lahko ženske in moški polno izkoristijo svoj potencial in neposredno prispevajo h gospodarskemu napredku in produktivnosti ter splošni blaginji.

Občinska uprava bo zagotavljala kakovostno delovno okolje brez vseh oblik nadlegovanja ter omogočala, da zaposlene osebe lahko usklajujejo svojo poklicno in družinsko oz. zasebno življenje.

Izveden ukrep:

- Preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja na delovnem mestu v občinski upravi.
- Sprejeto je že Navodilo o ukrepih za varovanje dostojanstva zaposlenih v Občini Zreče.

Predlagani ukrep:

- Upoštevanje načela enakosti spolov pri zaposlovanju v občinski upravi,
- Preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja na delovnem mestu, tako da se sprejmejo pravila proti spolnemu in drugemu nadlegovanju na delovnem mestu, ki jasno vključuje izjavo, da je takšno ravnanje nedopustno tako v občinski upravi, kot tudi v ostalih občinskih javnih zavodih in podjetjih.

Nosilke in nosilci:

- Občinska uprava.

4.3 Usklajevanje poklicnega in zasebnega oziroma družinskega življenja

Usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja je eden najpomembnejših pogojev za uveljavljanje enakih možnosti spolov v družbi.

Predlagani ukrepi:

- Spodbujanje oz. uvajanje gibljivega delovnega časa v javnih zavodih in podjetjih, katerih ustanovitelj je občina;
- Spodbujanje deleža očetov, ki koristijo starševski dopust, dopust za nego bolnih družinskih članov in članic ter delo s krajšim delovnim časom zaradi starševstva.
- Načrtovanje sej občinskega sveta v času, ki je ugoden za starše majhnih otrok ter tiste, ki skrbijo za pomoči potrebne družinske članice/člane,

Nosilke in nosilci:

- Občinska uprava
- Občinski svet
- Javni zavodi/podjetja, katerih (so)ustanoviteljica je občina

4.4 Družba znanja brez spolnih stereotipov

Spolni stereotipi in tradicionalne spolne vloge se prenašajo iz generacije v generacijo, vendar pa se o njih le redko sprašuje s stališča koristi in ovir, ki jih lahko predstavljajo pri razvoju pravične in razvite družbe. Pomembno je, da v procesu vzgoje in izobraževanja delujemo v smeri odpravljanja prevladujočih stereotipov o tipično ženskih in tipično moških vlogah v naši družbi, saj neenakost spolov na različnih področjih družbenega življenja onemogoča enake pravice, možnosti in odgovornosti žensk in moških. Pravična in enaka obravnava obeh spolov v rani mladosti, posameznice in posameznike vodi do tega, da sami osvojijo načela enakosti in v svojem življenju pridejo do spoznanja, da to le niso besede na papirju ampak v realnosti delujejo.

Občina Zreče bo vsako leto razpisala programe in projekte namenjene osnovnim šolam in lokalnim nevladnim organizacijam v katerih bodo obravnavali teme, ki bodo ozaveščale o škodljivih posledicah spolnih stereotipov za doseganje enakosti spolov in najboljše projekte in prispevke nagradila ter objavila v svojem lokalnem časopisu.

Predlagan ukrep:

- Usmerjanje raziskovalcev, da bodo raziskave, analize in študije, katerih (so)financerka je občina, rezultate prikazovale ločeno po spolu (boljša podatkovna baza za analize o enakosti spolov).

Nosilke in nosilci:

- Občinska uprava.

4.5 Socialna vključenost ranljivih skupin

Boj proti revščini in socialni izključenosti je dolgotrajen proces, ki ga moramo stalno preučevati in odpravljati vzroke. K višjemu tveganju revščine in socialni izključenosti prispevajo različni dejavniki, kot so brezposelnost, zdravstveno stanje, stanovanjske razmere in izobrazba. Stopnja tveganja revščine in razsežnost socialne izključenosti je višja pri ženskah kakor pri moških. Posebna skupina žensk, ki so pogostejše v položaju socialne izključenosti so kmečke ženske, pripadnice etničnih manjšin, starejše in brezposelne ženske, upokojenke, ki v gospodinjstvu živijo same, invalidne ženske ter matere samohranilke.

Občina Zreče bo v okviru svoje stanovanjske in socialne politike in v skladu z možnostmi ter skupaj z Centrom za socialno delo Slov. Konjice in Zavodom za zaposlovanje OE Slov. Konjice izvajala ukrepe, s katerimi bo spodbujala dostop do zaposlitve, stanovanja, usposabljanja, socialne in zdravstvene oskrbe za vse, ki živijo v socialni izključenosti ali revščini oziroma pripadajo skupini z višjo stopnjo tveganja.

Izveden ukrep:

- Uvedba parkirnega mesta za osebe z »vozički« na javnih parkiriščih;

Predlagan ukrep:

- Dosledno upoštevanje določil stanovanjske zakonodaje, glede obravnavanja prosilcev za pridobitev neprofitnih občinskih stanovanj, ki sodijo v ranljivo skupino (osebe nad 65 let, žrtve nasilja v družini, samohranilci, invalidi, ipd.),
- Izvajanje aktivnosti za vzpodbujanje medgeneracijskega druženja.

Nosilke in nosilci:

- Občinska uprava,
- Javni zavodi/podjetja, katerih (so)ustanoviteljica je občina.

4.6 Zdravje žensk in moških

Predlagan ukrep:

- Podpora izvajanju programov, ki vključujejo pomoč ljudem s posebnimi potrebami in jim pomagajo pri vključevanju v aktivno življenje.

Nosilke in nosilci:

- Občinska uprava.

4.7 Uravnotežena zastopanost žensk in moških na položajih odločanja

Predlagani ukrepi:

Zagotavljanje uravnotežene zastopanosti in udeležbe žensk in moških v politiki na lokalni ravni:

- Zagotavljanje družbene klime in politične kulture brez predsodkov in stereotipnega obnašanja, govora ali nadlegovanja, ki bo ženske spodbujala za vstop v politično udejstvovanje (uravnotežena zastopanost žensk in moških zlasti na vodilnih položajih in v delovnih telesih občinskega sveta).
- Sprejem ukrepov, ki bodo občinskim svetnicam in svetnikom omogočali lažje usklajevanje poklicnega in družinskega oziroma zasebnega življenja, na primer s prilagoditvijo urnikov, delovnih metod tako, da bodo lahko občinske svetnice in svetniki polno sodelovali v političnih procesih.
- Analiza sestave delovnih teles občinskega sveta in sestava svetov občinskih javnih zavodov in podjetij.
- Usposabljanje svetnic in svetnikov s področja integracije načela enakosti spolov v politike, načrtovanja in ukrepe.
- Zagotavljanje uravnotežene zastopanosti spolov v občinskih delovnih telesih (kadar je to možno zaradi npr. spolno specifične sestave občinskega sveta ali kadar ne gre za imenovanje po funkciji).

Nosilke in nosilci:

- Občinska uprava,
- Občinski svet.

Zagotavljanje uravnotežene zastopanosti ter udeležbe žensk in moških na različnih področjih javnega življenja na lokalni ravni:

- Spodbujanje dejavne udeležbe in uravnotežene zastopanosti žensk in moških v upravljanju in javnem življenju, predvsem na najvišjih položajih organov uprav samoupravnih lokalnih skupnosti ter javnih zavodov in podjetij, katerih (so)ustanoviteljica je samoupravna lokalna skupnost.
- Spodbujanje dejavnega sodelovanja žensk in moških ter upoštevanje njihovih različnih interesov v zadevah lokalnega pomena, na primer s pomočjo za javnost odprtih sej sveta, e-participacije in drugih oblik sodelovanja.
- Spremljanje in preverjanje, v kolikšni meri so upoštrevane pobude in interesi žensk ter pobude in interesi moških pri oblikovanju in izvajanju lokalnih politik.
- Enakost spolov pri podeljevanju občinskih nagrad (biti pozorni na to, da podeljevanje nagrad ni spolno stereotipno (npr. ženskam zgolj za socialo, kulturo, vzgojo; moškim samo za šport, gospodarstvo ipd.) in da sta v pozivih za nominacije naslovljena oba spola.

Nosilke in nosilci:

- Občinska uprava,
- Občinski svet,
- Javni zavodi/podjetja, katerih (so)ustanoviteljica je občina.

4.8 Nasilje nad ženskami in moškimi

Nasilje, temelječe na spolu, izhaja iz neenakih razmerij moči med ženskami in moškimi ter prepričanja, da je en spol večvreden v odnosu do drugega. Tovrstno nasilje, katerega žrtve so v veliki večini primerov ženske in deklice, pomeni kršitev temeljnih človekovih pravic, svoboščin in dostojanstva ter hud poseg v telesno in psihično integriteto osebe. Nasilje nad ženskami zajema nasilje v družini, spolno nasilje, spolno nadlegovanje, trgovino z ženskami in deklicami, prisilno prostitucijo in pornografijo, prisilne poroke itd.

Občina Zreče bo skupaj z organi pregona in drugimi organi kot je Center za socialno delo Slov. Konjice in Zdravstveni dom Slov. Konjice obravnavala te kršitve na letni ravni ter jih obravnavala na Sosvetu za zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja v Občini Zreče. Občina bo skupaj s policijo, centrom za socialno delo, pravosodnimi organi preganjala tovrstno nasilje z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Predlagani ukrepi:

- Objava dogodkov na temo nasilja nad ženskami in moškimi na spletni strani občine ter občinskem glasilu (ozaveščanje občank in občanov). Nasilje nad ženskami je izrazitejše v družinskem krogu, moški pa so v prvi vrsti žrtve uličnega nasilja drugih moških.
- Srečanje župana in občinske uprave z organi, ki delujejo na območju občine na temo nasilja nad ženskami in moškimi.

Nosilke in nosilci:

- Občinska uprava.

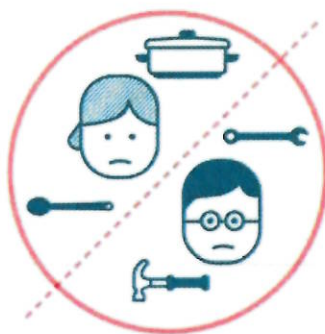
5. ZAKLJUČEK

Akcijski načrt konkretizira izvajanje načela enakosti spolov na lokalni ravni. S konkretnimi ukrepi poskuša svojim občankam in občanom zagotavljati enako udeležbo na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, enak položaj ter enake možnosti za uživanje vseh pravic in za razvoj osebnih potencialov, s katerimi občanke in občani prispevajo k družbenemu razvoju v občini.

Ta akcijski načrt vsebuje realno izvedljive ukrepe, ob upoštevanju finančnih zmožnosti izvajalca ukrepov.

Izbrani ukrepi, ki so predstavljeni v tem akcijskem načrtu, za proračun Občine Zreče ne predstavljajo dodatnega finančnega bremena, saj naj bi se izvajali v okviru rednih nalog posameznih izvajalcev.

Akcijski načrt je živ dokument, ki se naj bi z leti dopolnjeval in postajal boljši, v prihodnje pa naj bi vključeval ukrepe, ki se nanašajo na vse javne službe/organe, ki delujejo na območju občine Zreče. Namreč le s skupnim in celovitim pristopom bomo uspešni v boju proti neenakosti spolov v naši občini.

6. VIRI

- Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moški, 2015-2020 (DZ sprejel 27.10.2015);
- Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških, 2005–2013 (Uradni list RS, št. 100/05);
- Smernice za enakost žensk in moških v lokalnem okolju, 2007 in 2013, dr. Sonja Robnik, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- Smernice za integracijo načela enakosti spolov v politike razvojnega načrtovanja, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/enake_moznosti/GE2010SmerniceRazvojnoNacrtovanje.pdf
- Uredba o kriterijih za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov (Uradni list RS, št. 103/04);
- Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. t. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03-UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121, 140, 143, 47/13 – UZ148 in 47/13 – UZ90, 97, 99);
- Zakon o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02 in 61/07);
- Zakon o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16)

Številka: 070-0001/2016-2
Datum: 28.9.2016

Župan Občine Zreče
mag. Boris Podvršnik

Tudi majhni koraki štejejo...

